

Արապի բաշանքն Դահլրէտէ
զիմէթ խափպ, Թուրպա բաշ
տախի գօմանտան զէքեալէթ
պուլունտուղունա տաեիր Ի
տէրիեհտէ պիր շայեա ղուհու
լէմիշ տիր :

տերէ իւն յունիս 22 ապի կիճէօս ,
Հ. Թուրէն հէնտազ ուղուտա իքն
գալիմբըրալը ալարագ , խորիլա-
ղընը քէսէր վէ գան Փըլլգըրմայա
պալլաաղընտա , հէման եօղաաթ
իւզըրինէ չէքերէք օթուրուր . վէ
Սաաթիլալընն տէպէլէնմէսինի մէն
իմմէք իսթիլ իսէ տէ , գան տէօրթ
թարափա Փըլլգըրմալընա տըշաթ
լարը պօշապագա պաշար , Դան
քէսթիլէն ագար վէ իքի գաթ եա .
թագտան թա սէտիրէ գատար է-
նէրէք նիհայնէթ մազթուլ բու-
հունա թէսլիմ իտէր :

Դաթիլ տէրագապ 25 լիրա ոգ
չէսինի վէ 35 լիրադ պիր բօլշա-
ղընը ալարագ Դալսէրիսէն սոր
բաֆէնա դօշար . Շաճին սարրաֆ ,
մահըն 25 ինտէ ճուժաա աղշամ
իսթիլ կէլմէսինի պէեան իտէր :
Սըճաղըն շիտտէթի ֆէնա սուրէթ-
տէ պիր թէաֆֆիւն փէյտա իթմիշ
իսի . գաթիլ թէքլար տէքա կէ-
լիլ վէ թէաֆֆիւնի վաթի իշին ,
քէնչէնպիհ կիւնի աշըտան պիր
պալմա իսթիլ , էթ տէօյմէք պէ-
հանէօլլէ , Պալթայը ալըը վէ կէ-
լիպ մաթթուրու օտաննն օրթաաթ-
նա եաթըրը , պաշընը ալըրըր ,
տիզըրինի , պալտըրուրընը վէ կէօվ-
տէի վարչը փարչա ճէստտէն
ճիւտա իլլէր : Դափանը պիր գա-
լանլըգ մահալէ աթար , պալտըրու-
րընը եօղանա սարարագ ապտէսթ .
իանէնին գուրպիտէքի գարանլըգ
չուքուրուն քէօյէսինն աթը վէրիլ ,
վէ կէօվտէյի տախի օրաեա պը-
նաղըր , չէօյէ վէ էլլէրի տիրէրիլ
վէ տիշարըտուն կէօրիւնմէյի տէ
պաշար տիզըրինի տէ տիկէր պիր
մէմշաաա պըրագըր , Հէր նէ գա-
տար էօլլիւիւ օրթատան գալտըր-
աթ իսէ տէ . օտաաթնաա տահա գա-
նըն սն տէրէճէ իսֆիւնէթի , Նոր
թաղ թարափէնա տալա եանալը-
մազ պիր Շալէ իֆրաղ իսիշլինտէն
հէման սափշշարը ֆիքրինէ գօր :
Լաքին ճուժաա կիւնիլ թէաֆ-
ֆիւն վանքտա պուլունսիլարը դա-
եթ ըահաթաթը իթտիկիտանն ,
գաթիլ պաղչտէն քէֆ չաթմագ-
տա իքն , քէօթէքլէրի ոսըը վէ-
րիլըր քի պիր քէօչէտէ էկէր պիր
լէշ վէ եա պիր զօգտար նէսն վար
իսէ պուլունսուն տէյի . Ձէնաա տա-
գիլգէ սօնրա , իքի քէօթէք պիր
գաֆա պուլուրար վէ երիզըրինիս
էթինի եէմէնէ պաշարար . պու-
նու կէօրինէր տէհչէթի տիշաթ օ-
լարագ տէր ճալ սնլարաթ իսթման
պօլլու ատէմլն օլտուրունու . պիր
մլտտէթ սանրա քէօթէքլէր տիկէր
բարշալարը տա թէմամէն կէթրիլ-
լէր : Օտաեք ալաղըլարընտա թէ-
աֆֆիւնին շիտտէթիտանն իշինէ կր-
իլմէզ պիր հայտէ գանլար էլ կի-
սի թուլթուշ վէ ճուրթանլըշ
քէզա եօղան վէ եթաթգ տախի
օլ հայտէ գօգմուշ . օլտուգլարըն
տան , պուլնլարըն քեաֆֆէսի տիշա-
րը չըգարըրը . գաթիլի պիր եօլ իլն
պաղչտէն չաղըրըր վէ թուլթուպ
պաղալար , էքէյի գահմէթ վէր
տիքանն սանրա , իրարը էտէր
գաթիլ , վէ պունուն իլն տէօրթ քի-
շի գաթլ իլլէտիկինի վէ էկէր ու-
եումուշ օլաա խոի , 22 կիճէսի պիր
Դալսէրիլ տախի էօլտիլամէք նի-
եթիթտէ օլտուրունու պէեան է-
տէր : Տէր Տալ լալպիպ ճէլպ օլու-
նարագ , չու ճէսէտ բարշալարը
կէօղէրիմիզ էօնիւնտէ տէֆն օլուն-
աղ , Գեաֆֆէյի հազըրունու տէհ-
չէթէ դարգ էտէրէք վէ աղլաեա-
րագ : Դաթիլ շիմտի մահպուս տըր-
վէ ինքեար իտէյոյ , կէօղըրինի
պիր քէօր , չիրքին պիր ատէմ
տիր . իսթանպօլտան կէլէն պիր
թէլէկրաֆ , ճէսէտին պահալարանա-
րագ կէօտաթիլլէսինի , աշընըն
գաթիլին վէ պէքճինին իրալինի
էմի իլլէմիշ տիր : Նէթիճէլի ահ-
վալ սօնրաաաա պէեան օլընըր
Դաթիլ - մահպուստին տիզըրի շիշ-
իլլէ օլուպ , եէտիլի ոպալագտան մի-

[illegible]

Եկեղեցւոյ մեծաշուք սրբատագրաւ
 և նուիրական հանդէսներէն մին և
 նշանաւորն է Ս. Միլառնի օրհնու-
 թիւնը՝ զոր կը կատարէ ամենայն
 Հայոց Ղեհախոտ Հայրապետ, և
 ըստ արդի բազմադարեւ եւայն հան-
 գամանաց Ազգիս՝ հարկաւ Միւռնոն-
 օրհնութեան հանդէսը Հայ Ժողո-
 վրդեան համար ունի ինչպէս կրօ-
 նական, նոյնպէս ազգային և բա-
 րոյական շեւք խորհրդաւ և համա-
 քայն նշանակութիւն ևս :

Ս. Էջմիածինը իւր իբր հաղոր-
 վեց հարկութեամբ բազմաբարձ քո-
 յութեան ընթացքում՝ ինչպէս շատ
 պարտաբաշխ մէջ, նոյնպէս մանա-
 ւանդ վերջին դարերում ըստ տղ-
 պայնքն և ըստ կրօնականին նուի-
 րական դիրք բռնած է և փրկու-
 թեան փարփոյն հանդիսած կեդրո-
 նական պարտաւորութեամբ ընդ-
 ետլ, առ որ մինչեւ ցարորդ դրաւ-
 ուած է յաւած են քաղաքական,
 նապէս քաղաքայն և ի սփիւռս
 աշխարհի տարացրուեալ Հայ Ժողո-
 վրդեան աչքն ու մտքը, որովհե-
 տեւ եղած է միանգամայն բարո-
 յական և կրօնական հող, որ պահ-
 պանել է Հայ-ազգի միութիւնը
 պատահելով և յաղկելով բազմա-
 խոռոն փորձութեանց՝ խոչընդոտե-
 րու և ձախորդութեանց : Զպէտք է
 մտանալ, որ այն քաղաքներն ու
 նախնականներն, որը Ս. Էջմիածին
 երկար դարերէ ի վեր ունեցել է
 և ունի, ծնունդ և հետեանք է
 այն կրօնական և բարոյական բար-
 ձր հեղինակութեան և մեծ ազդե-
 ցութեան, որ գործել է նա Հայ-
 ազգի կրօնական և ազգային կեան-
 քի վերայ :

Հայ-ազգը իւր Եկեղեցւոյ, Գրի-
 տոնէական կրօնի և ազգութեան
 և նոցա պաշտպանութեան դասերը
 միասին է սովորել, ուստի նա իւր
 ներքին և արտաքին բոլորանէր
 ջերմեւանդութեամբ Ս. Եկեղեցին
 սրեւմար չափ պաշտելով և պաշտ-
 պանելով պաշտած է համարում
 իւր ազգութեան փրկարար ապա-
 տանարանը :

Այս և շատ մի առաջին ուղիղ
 եղրակացութեան կգար անշուշտ ա-
 մեն մի փոքր ի շատէ դարգացած
 ու Հայի անցեալ ու ներկայ կեան-
 քի պատմութեան տեղեակ անձն,
 եթէ յալղղէր նմա ականատես ին-
 յեմ այն բերանոր հայ բազմու-
 թեանը, որ վերոյիշեալ տպագրու-
 թիւներէնք և զգացու մեծերնց ստիպ-
 եալ՝ շտապած էր ներկայ լինելու
 Ս. Միլառնի օրհնութեան ազգային
 —կրօնական հանդիսին առտ ի Մայր
 Աթոռ, և այս առիթի հեռաւոր և
 մերձաւոր ազգայինք միմեանց հայ
 կեանքութեանցին, միմեանց վերայ
 քիչ-չատ ականատես՝ գաղափար
 կկազմէին, իրեաց հետ սիրալիք
 զրկախառնութեամբ միմար յարա-
 բերութեամբ կշաղկապուէին և մի-
 մեանց վերայ կգուրգուէրային :

Դառնանք արժ մ հանդիսի նկա-
 կարացրութեանը :

Ռուսաւորանի, Պարսկաւորանի,
 Տաճկաւորանի և այլ հեռաւոր և
 մերձաւոր քաղաքներէ և գիւղերէ
 աւեր կարգի և աստիճանի մերադն-
 եայ ուխտաւորք դեռ Մայիսի ըս-
 կիդէն սկսած էին գալ Ժողովուրդ
 առտ ի Մայր Աթոռ այնպիսի բազ-
 մութեամբ, որ Ս. Միլառնի օրհնու-
 թեան նախընթաց օրը Ս. Էջմիած-
 նի ո՛չ միայն հիւրատուններն ու
 Միաբանից մեծ մասի սենեակներն
 ինչպէս նաև ուրիշ զանազան խու-
 ցեր և տնակներ՝ լցուած էին նրան-
 ցով, այլ և Վաղարշապատի մէջ
 կարտառն, յորում միջին թուով
 իջեւանած չլինէին 15-20 և աւելի
 հոգի : Ս. Էջմիածնի ներքին և ար-
 տաքին պարագայ ներսն ու դուր-
 քը վրաններով ծածկուեալք, յետոյ
 տակաւին Վաղարշապատի հրա-
 պարակներն ու փողոցները կլիտա-
 յին արանց, կանանց, մեծացն

Երևանի հայ օրերոյ խումն և խիտ լազմաթիւութեամբ տեղական և շրջակայ գիւղօրէից բնակչօք հանդերձ, որոյց աննիկի թիւը հաւանականաւորոյն էր կարծել, որ երեսուն հազարից աւելի էր :

Մ. Մկրտչեան օրհնութեան հանդէսը իսկապէս սկսաւ նախընթաց օրը, երբ Սրբազնագոյն Հայրապետը եկեղեցական մեծաշուք հանդիսի լիւա յեկեղեցի :

Երեկոյեան ժամեղծութեան ժամանակ Ռուս զինուորներն նուագաւուններով հանդերձ հանդիպակաց ե երկու երկու կարգ շարուած էին յալմէ և յահեկէ վեշարանից մինչև Տաճարի ներքը իշման սեղանն առաւ վեշ. Հայրապետին և հանդիսին ճանապարհ տալոյ և բարեկարգութիւնը պահպանելոյ համար խումն բազմութեան մէջ :

Հանդիսին յառաջընթաց էին կաթողիկոսական երկու կարմրաթիկնոցոյ որ շքեղէն գնտազուլա ցուպի ձեռքն, Սոցա կը հետեւէին Գեորգեան ձեմարանի սաներն երկկարգ յալմէ և յահեկէ : Ապա միազմեցին դեղներազգ կերպասայ ժամաչապիկները հազած դպիրք, որ ձեմարանի երգիչ ուսանողներէն և աշակերտներէն կրաղկանային, և քաղցր եղանակաւ կերգէին Ռբ ընթերցողներն շարականը : Սոցա ետեւէն կերթալին Արեղայք, Վարդապետք և Եպիսկոպոսունք նոր պատրաստուած դեղնագոյնի կերպակներով մատուակ չորլմաներով : Այս երկու շարքեր միջից կերթալին սկզբում մէջ տեղը ունենալով ձողաբարձ մեծ խաչը, խաչակիրք, խաչվարակիրք և Վահքեկարք, և սոցա ետեւէն չորս Վարդապետք բարձրակիրք առաջարկականազի զցեսակով յետեւնալով բարձրակիրով կիսիկարէին Ս. Հայրապետին, Որը (առջևօքը-երկու քովերէն-ունենալով Հայրապետական դրոշակաւոր խաչ և Գաւառաձորը-բարձրացուցած էին չորլուռազգեստ երկու վարդապետներ-ևւ սոցա մէջ տեղը սպիական կերպասայ ոսկեթել բանուած և ծոպաւոր Հայրապետական Քօղը, երկու սարգաւառգունք չորս անկիւններէն բարձրացուցած առջևէն կտանէին, և յետ սոցա երկու կերտակիրք,) Ամպհովանոյ ներքե չորլուռ առած Գաւառաւ և խաչ ձեռքն խաչակներով կօրհներ երկու կողմից ժողովուրդը և մեղմնթաց յառաջ կցնայր դէպ Ս. Տաճարն : Երկու Եպիսկոպոսունք բռնած էին վեհաբառ Հայրապետի չաւրճաւ քղանցքը, Յետոտալ Հայրապետի կգայր Կաթողիկոսական Գաւառաներէն Եպիսկոպոսն Հայրապետական Սուռայ ձեռքն բարձրացուցած, յետ որոյ չորս քղոցաշարժ դպիրք :

Ձանդակահարութեանց գրողիւնն Դպրոց քաղցր եղանակաց հետ միախառնելով սրտաւանդ և պատկանելի տեսարան կազմէին և զգայուն սրտերը զգածուած և յափշտակուած հագեցմալ բարեպաշտութեալ և ազգային ոգեւորութեամբ յարտառու կկարծէին, Միթէ՞ հնարաւոր էր որ Հայի սիրտ չլքրթաւոր և չբարաւելր ի խնիդ, չհհրճուէր այս հոգեզնալ և փրուահեղ հանդէս տեսնելոյ և չզգածուէր հազար ու մի տեսակ նսիրական գաղափարներով և ջերմեւանդի զգացմամբք հրապուրուած :

Թափօրը ի Տաճարն մտնելով դպիրք Հրաւրեմ Աստուծոյ շարական երգեցին :

Վեշ. Հայրապետ Աւագ Սեղանոյ առաջն հասնելով բարձր և զրուիչ ձայնով սոցա Ողորդ եւ տաղմար եւ ապա Պահպանելով օրհներով գծողովուրդն պարճաւ որ փոքրը Մեական և կանգնեալ Հայրապետական շարժանքն Այնուոյ առջև, ու դպիրք քաղցրածայն երգեցին :

[illegible]

A close-up, vertical view of the fore-edge of a thick book. The pages are numerous, thin, and discolored to a light brown/tan hue, showing signs of age. The binding material, likely dark leather or cloth, is visible along the right edge.

